

23.2.2009

Behandling av regressfordringar för underhållsstöd i kommunens bokföring

Kommunsektionen ger på eget initiativ ett utlåtande om bokföringen av regressfordringar för underhållsstöd och ersättningar som betalas via statsandelssystemet. Syftet är att uppnå samordning i bokföringen då Folkpensionsanstalten 1.4.2009 övertar uppgifterna i samband med underhållsstödet.

1 Motiveringar till utlåtandet

Lagen om underhållsstöd (580/2008) stadfästes 29.8.2008. Genom lagen upphävs lagen om underhållstrygghet (671/1998) inklusive senare ändringar. Uppgifterna att verkställa underhållsstödet och driva in underhållsbidrag enligt lagen om underhållsstöd övergår 1.4.2009 från kommunerna till Folkpensionsanstalten.

Från och med att lagen om underhållsstöd trätt i kraft behandlar och avgör Folkpensionsanstalten i enlighet med lagen alla underhållsstödsärenden utom dem som enligt lag ska behandlas av kommunen. Kommunen behandlar och avgör ansökningarna om underhållsstöd och om efterskänkning av regressfordringar som kommit in innan lagen trädde ikraft. Kommunen behandlar även justeringar av underhållsstöd och återkrav av underhållsstöd för tiden före lagens ikraftträdande. Kommunen betalar underhållsstöd tills lagen träder i kraft (46 §).

Från och med 1.3.2009 betalas underhållsbidragen till Folkpensionsanstalten. Folkpensionsanstalten räknar dröjsmålsräntan på fordringar som gäller underhållsbidrag fr.o.m. 1.1.2009. Kommunen ska lämna ut de uppgifter som Folkpensionsanstalten behöver för beräkningen av räntan. För de regressfordringar som kommunerna driver in under januari och februari 2009 genomförs ingen fördelning av medel mellan kommunerna. Under januari och februari 2009 överför kommunerna inte heller längre ett underhållsstödsärende till en annan kommun på grund av att barnets hemkommun ändras. Vid beräkningen av preskriptionstiden för regressfordringar som uppstått på basis av underhållsstöd eller underhållsbidrag som betalats utan grund innan lagen trätt i kraft beaktas också den tid som löpt före lagens ikraftträdande. När lagen träder i kraft övergår inte egendom som är i kommunens besittning som pant för regressfordringar till Folkpensionsanstalten. (46 §)

När den nya lagen träder i kraft övergår kommunens regressfordringar på basis av lagen om underhållstrygghet till Folkpensionsanstalten. Från och med denna tidpunkt är det Folkpensionsanstalten " som ansöker om utsökning" enligt utsökningbalken i stället för kommunen. (43 § 2 mom.) Kommunerna får i fem års tid ersättning för den andel som Folkpensionsanstalten under föregående år har drivit in av underhållsskyldiga för fordringar enligt 19 § 1 mom. i lagen om underhållsstöd. Ersättningen betalas under åren 2009–2013 enligt influtna belopp och fördelas mellan kommunerna i förhållande till antalet invånare via statsandelssystemet. (44 §)

I kommunens balansräkning upptas kommunens regressfordringar för underhållsstöd bland övriga kortfristiga fordringar under finansieringstillgångar. Enligt kommunsektionens allmänna anvisning om upprättande av balansräkning för kommuner och samkommuner (2006) uppges de fordringar som inte hör till kund- eller lånefordringar och inte heller är resultatregleringar som övriga

fordringar. Fordringarna bör indelas i långfristiga och kortfristiga fordringar. De antecknas i balansräkningen till sitt nominella belopp eller, om fordringens sannolika värde är lägre än det nominella värdet, upptas den i balansräkningen till sitt sannolika värde (BokfL 5 kap. 2 § 1 punkten).

Totalbeloppet för kommunens egen fordran av regressfordran för underhållsstöd och ändringar som vidtagits i beloppet under räkenskapsperioden uppges i noter till bokslutet enligt kommunsektionens allmänna anvisning om noter till bokslutet för kommuner och samkommuner (2007, punkt 39) så, att för regressfordringarnas del uppges deras totalbelopp vid ingången av året, ökningarna och minskningar under räkenskapsperioden, det belopp för vilket indrivning upphört under året och totalbeloppet vid årets slut samt det belopp som upptagits bland övriga fordringar under finansieringstillgångar.

I kapitel 6 i den allmänna anvisningen om upprättande av resultaträkning för kommuner och samkommuner (2006) anges hur statsandelar bokförs. Enligt detta kapitel upptas statsandelar och statsbidrag för driftsekonomin direkt under statsandelarna i resultaträkningen, då statsandelarna och statsbidragen grundar sig på den allmänna kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna och då de inte till sin karaktär utgör bruksavgifter eller andra avgifter. Dessa statsandelar är statsandelarna för social- och hälsovården, vilka bestäms kalkylmässigt, samt statsandelarna för undervisnings- och kulturverksamhet samt kommunernas allmänna statsandel och finansieringsstöd enligt prövning. Statsandelarna för driftsekonomin tas upp i bokslutet enligt statsandelsmyndigheternas redovisningar och beslut enligt prestationsprincipen.

Övriga stöd och bidrag från staten som uppges bland verksamhetsintäkter är bland annat statsbidrag för det grundläggande utkomststödet (50 % av kostnaderna enligt redovisningar), sysselsättningsstöd, låglönestöd, understöd för kommunsammanslagningar samt landskapsutvecklingspengar och EU-stöd för kommunens egna utvecklingsprojekt inom driftsekonomin, Folkpensionsanstaltens ersättningar för ordnande av den egna personalens företagshälsovård i kommunen och skolresebidrag för studerande i gymnasium eller yrkesläroanstalt.

De ersättningar som staten betalar för kommunens prestationer enligt principen om så kallad full ersättning utgör försäljningsintäkter.

Intäkter som bokförs bland övriga verksamhetsintäkter är till exempel influtna underhållsstöd från underhållsskyldiga.

Ersättningen till kommunen via statsandelssystemet bestäms enligt verkliga influtna underhållsfordringar i förhållande till befolkningens mängd. I konsekvensens namn bör man alltså anteckna ersättningen på motsvarande sätt bland övriga verksamhetsintäkter.

I denna situation, då den exakta summan inte är känd, är det motiverat att anteckna regressfordran för underhållsstödet i bokslutet för 2008 på samma grunder som i kommunens tidigare bokslut med iakttagande av försiktighetsprincipen och kraven på riktiga och tillräckliga uppgifter i bokslutet. Det finns skäl att följa upp att fordringens belopp är korrekt och att vid behov justera det i kommande bokslut under övergångsperioden. Förmodligen är det belopp som Folkpensionsanstalten får in genom indrivning större de första åren än de sista åren av övergångsperioden.

2 Kommunsektionens utlåtande

Regressfordran för underhållsstödet upptas i bokslutet för 2008 på samma grunder som i kommunens tidigare bokslut och med iakttagande av försiktighetsprincipen och kraven på riktiga och tillräckliga uppgifter. Kommunen bör följa upp att fordringens belopp är korrekt och vid behov justera beloppet i kommande bokslut.

Under övergångsperioden 2009–2013 bokför kommunen de kalkylerade ersättningar som ska betalas in via statsandelssystemet som minskning av regressfordran.

Den del av den erhållna ersättningen som överskrider den fordran som upptagits i balansräkningen antecknas som övriga verksamhetsintäkter i resultaträkningen. Om den kalkylerade ersättningen inte räcker till för kvittning av fordran avskrivs det återstående saldot (för fordran) som övriga verksamhetskostnader senast i bokslutet för år 2013.

Noten om regressfordran för underhållsstöd i bokslutet för 2008 presenteras enligt punkt 39 i kommunsektionens allmänna anvisning om noter till bokslutet för kommuner och samkommuner (2007).